

Berlínská zeď : dřív vězení, teď atrakce

Berlínská zeď byla vnitřní osou města , jeho samozřejmostí i jeho sevřením. Odrážela se v ní velká politika i banální každodennost a představovala výjimečný stav, který se stal normalitou. Tak popisuje nejznámější symbol studené války německý historik Karl Schlögel.

Dnes z něj zbylo už jen torzo a je především velkým lákadlem pro turisty a komerční atrakci.

Místo, které nejlépe ilustruje absurditu a zvrácenost mnohaletého rozdělení Berlína i celé země, se nachází na nejzápadnější okraji německé metropole.

Obec Klein-Glienicke leží na území někdejšího Západního Berlína, spadá však pod nedalekou Postupim a byla tak už součástí komunistického NDR.

Jako její výspa obklopená ze všech stran „ třídním nepřítelem“ se stala jedním z nejpřísněji střežených úseků Berlínské zdi.

Vesnicí s 500 obyvatel nedaleko známého „mostu špionů“ , kde si Američané a Sověti během studené války vyměňovali zadržené agenty, oběhnal před 50 lety plot z ostaného drátu , který později nahradily 2 řady až 4 metry vysokých betonových panelů a zcela odřízly od okolního světa. Jedinou spojnici s ním byl nevelký most přes říční kanál, oddělující Klein-Glienicke od filmem postavené postupimské čtvrti Babelsberg. Projít na druhou stranu bylo možné jen s průkazem a po absolvování policejní kontroly.

Ze zhruba 155 kilometrů dlouhého betonového valu zůstaly stát už jen zbytky, které mají připomínat města a osudy více než 100 východních Němců, kteří za pokus o útěk přes zeď zaplatili životem, i tisícovek dalších, kteří na 28 let připravila o příbuzné a kamarády na druhé straně.

Zatímco pro pamětníky je vzpomínka na ní stále bolestivá, pro jiné se stala štědrým zdrojem obživy a magnetem na návštěvníky ze zahraničí.

Na turisticky atraktivních místech spojených v centru města, jako jsou Braniborská brány, Postupimské náměstí nebo bývalý přechod Checkpoint Charlie , stojí každý den podnikavci v dobových uniformách a za pár eur dávají nadšeným cizincům razítka do pasu a fotí se s nimi. Kdo se chce seznámit s trasou zdi a prohlédnout si její pozůstatky , může si vybrat z nepřeborné nabídky pěších túr, cyklistických a autobusových vyjížděk nebo zvolit populární „safari v trabantech“. Vše samozřejmě s průvodcem. A komu by nestačilo odvést si jen zážitky a fotky, může skoro na každém rohu v centru koupit údajně zaručeně pravý kousek Berlínské zdi.

Tato komercializace nedávné historie města má řadu kritiků, kteří varují, že se z něj pomalu stává „Disneyland studené války“ a volají po úředním omezení těchto aktivit – z úcty k obětem zdi.

„ Kostýmovaní pohraničníci v centru Berlína jsou vůči obětem bezohlední,“ tvrdí vedoucí muzea východoněmecké tajné služby Stasi Hubertus Gnabe.

I pro samotný Berlín je to ale nezanedbatelný zdroj příjmů, kterého by se zadlužená metropole zbavovala jen s těžkým srdcem. Podle odhadů přijíždí v současnosti za památkami a atrakcemi , které se váží k době existence dvou německých států, ročně 5,5 milionů lidí, tedy zhruba čtvrtina všech návštěvníků Berlína.